

YHDENVERTAISUUDEN PUU

Tavoitteet:

- Pohtia syrjinnän eri muotojen rakenteellisia syitä ja seurauksia
- Tunnistaa keinoja ehkäistä syrjintää ja edistää yhdenvertaisuutta omassa lähiympäristössä ja koulumaailmassa
- Harjoitella ryhmätyötaitoja ja omien mielipiteiden esittämistä

Kesto: 20–30 min

Ryhmäkoko: 15–30 oppilasta. Työskennellään 4–6 oppilaan pienryhmissä.

Tarvikkeet: Etukäteen isolle paperille piirretty puu jokaiselle pienryhmälle (säästää aikaa), fläppitaulu (tai vastaava), tusseja, liimalappuja.

Tehtävän kulku:

Jaa oppilaat 4–6 hengen pienryhmiin (enintään 5 ryhmää). Anna jokaiselle pienryhmälle iso paperi, jolle on piirretty suuri puu. Jaa sitten kullekin ryhmälle oma syrjintään liittyvä teema: 1) seksuaalinen häirintä, 2) vammaisiin kohdistuva syrjintä ja esteettömyyden puute, 3) tiukat sukupuoliroolit, 4) rasismi, 5) ikäsyrjintä. Ryhmä kirjoittaa puun runkoon ongelman, jota tarkastelee.

Ohjeista oppilaita miettimään ensin syrjinnän taustalla olevia syitä. Painota, että on tärkeää huomioida etenkin syyt, jotka liittyvät yhteiskunnan rakenteisiin ja normeihin. Syrjinnän syy ei koskaan ole sen kohteessa! Kirjoittakaa aina yksi syy yhdelle liimalapulle ja kiinnittäkää ne puun juurakoksi. Voitte järjestellä laput niin, että samanlaiset syyt ovat lähellä toisiaan. Varmistakaa yhdessä, että olette huomioineet kaikki mahdolliset syyt.

Kun juurakko on valmis, siirrykää puun hedelmiin. Pohtikaa ongelman seurauksia ja kirjoittakaa niitä toisen värisille liimalapuille, jotka kiinnitetään puun latvukseen. Ryhmitelkää hedelmät samaan tapaan kuin syyt juurakkoon. Lopuksi miettikää vielä yhdessä, tulivatko kaikki seuraukset varmasti kirjatuksi.

Tämän jälkeen kerätkää kolmannen värisille liimalapuille ratkaisuehdotuksia. Sijoitelkaa ne paperille sen mukaan, mitä ongelman syytä tai seurausta ne pyrkivät ratkomaan. Yleensä parhaat vaikutuskeinot ovat ne, jotka puuttuvat suoraan syihin eivätkä seurauksiin.

Jos mahdollista, jätä puu yhteiseen tilaan nähtäville.

Vaihtoehtoinen toteutustapa:

Aseta näkyville isolle paperille piirretty puun kuva, jolla on juuret, runko ja oksia. Kerro, että tarkoituksena on ensin miettiä syitä syrjinnän taustalla. Onko yhteiskunnassa sellaisia rakenteita tai ilmiötä, jotka johtavat

ennakkoluuloihin, epäoikeudenmukaiseen kohteluun tai syrjintään? Mikä saa yksittäisen ihmisen syrjimään jotain ryhmää tai henkilöä? Painota, että syrjinnän kohteeksi voi joutua kuka vain, eikä häirintä tai syrjintä ole koskaan sen kohteeksi joutuvan syy.

Pyydä oppilaita kirjoittamaan omat ehdotuksensa liimalapuille ja liimaamaan laput puun juuriksi. Käykää juuriin liimatut laput yhdessä läpi ja keskustelkaa niissä mainituista syrjinnän tai häirinnän syistä.

Kehota sitten oppilaita pohtimaan syrjinnän seurauksia: Miten syrjintä vaikuttaa ihmisiin, jotka ovat sen kohteena? Miten se vaikuttaa yhteiskunnan ilmapiiriin?

Pyydä oppilaita kirjoittamaan omat ehdotuksensa liimalapuille ja liimaamaan ne puun lehdiksi. Käykää oksiin liimatut laput yhdessä läpi ja keskustelkaa niissä mainituista syrjinnän seurauksista.

Voit nopeuttaa harjoitusta jakamalla osallistujat kahteen ryhmään, joista ensimmäinen miettii ensimmäistä kysymystä ja toinen toista. Voit myös luoda kolmannen ryhmän, joka miettii ratkaisuehdotuksia ja tapoja puuttua syrjintään ja edistää yhdenvertaisuutta.

Yhdenvertaisuuden puu on nyt valmis. Tarkastelkaa puuta yhdessä. Tiivistä käyty keskustelu ja anna ryhmälle vielä mahdollisuus esittää tarkentavia kysymyksiä ja huomioita. Voitte vielä tässä vaiheessa muokata puuta, mikäli oppilaat kokevat sen tarpeelliseksi.